

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep

0030 Oslo

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

MOTTATT

02 OKT 2007

200702512 - 71

Deres ref.: AIDs ref.200702512

Vår ref.: 07/12833-2

Dato: 25.09.07

Høringssvar - forslag om innføring av tidsfrister for krav om universell utforming av IKT i ny diskriminerings- og tilgjengelighetslov

Vi fremmer her synspunkt på noen av høringsnotatets 12 spørsmål, dvs. de mest aktuelle spørsmålene i forhold til hjelpemiddelområdet. I tillegg presenteres noen generelle kommentarer.

4. Forslag til definisjon av IKT og de avgrensninger som gjøres.

I høringsutkastets definisjon av IKT, legges det vekt på funksjonalitet framfor teknologityper. Vi foreslår at det i forskriftene presiseres at både det *kunnskapsmessige innholdet* som teknologien er bærer av, og selve *betjeningen* av de fysiske komponentene utgjør den grensesnittflaten som bør være universelt utformet. En slik presisering kan være et nyttig skille i det videre arbeidet med å operasjonalisere tilgjengelighetskravene. Kravene til tilgjengelig utforming av innholdet som presenteres i løsningene, vil variere for personer med redusert syn, hørsel, bevegelse, kognitive vansker, ulike former for kommunikasjonsvansker og/eller kombinasjoner av dette. Tilgjengelighetskravene som stilles til betjeningen av løsningen, vil være annerledes og variere i forhold til ulike brukergrupper.

Mange personer med redusert funksjonsevne benytter individuelle hjelpemidler for å kunne benytte de generelle teknologiløsningene. Universell utforming vil sannsynligvis ikke kunne eliminere et slikt behov i nærmeste framtid. Et tilgjengelig grensesnitt må derfor ta høyde for *kompatibilitet med de individuelle hjelpemidlene*.

6. Virkeområder for plikten.

Det er kun IKT-løsninger som er rettet mot *allmennheten*, som omfattes av lovkravet om universell utforming. I høringsnotatet nevnes det noen eksempler på grenseoppganger. Noen andre aktuelle grenseoppganger vi stiller spørsmål ved er 1) elektroniske læremidler i skolen og annen undervisningsvirksomhet og 2) underholdnings- og kommunikasjonstjenester med web grensesnitt, som spesielt er en viktig sosial arena for barn og unge.

Universell utforming av programvare og applikasjoner beregnet på arbeidslivet, er en viktig forutsetning for inkludering av personer med redusert funksjonsevne på dette viktige samfunnsområdet. Individuell tilrettelegging av arbeidssituasjonen er knyttet til arbeidsgivers ansvar i følge arbeidsmiljøloven. Arbeidsgivere som ønsker å tilrettelegge arbeidssituasjonen for sine ansatte, er avhengige av at det eksisterer produkter og tekniske infrastrukturløsninger som er utformet slik at de er kompatible med de individuelle tekniske hjelpemidlene som arbeidstakere med redusert funksjonsevne benytter. Mange personer med redusert funksjonsevne er selvstendig næringsdrivende og utgjør ingen stor markedsaktør når det gjelder å etterspørre tilgjengelige produkter. NAV har

registrert at mangelen på universelt utformede produkter rettet mot arbeidslivet, innebærer store barrierer for sysselsetting og fare for å falle ut av arbeidslivet for personer som benytter NAVs hjelpemidler på arbeidsplassen. Arbeidslivet er en viktig samfunnsarena, der IKT har en vesentlig betydning. Vi mener derfor at virkeområdet for plikten til universell utforming også bør gjelde for produsenter som tilbyr produkter til bruk i arbeidslivet.

7. Tidsfrister og utarbeidelse av standarder/retningslinjer

Når det gjelder tidsfrister er det viktig at loven ikke rammer oppgradering og utbedring av nettsider. Det bør avklares hva som er nytt og hva som er vedlikehold av en eksisterende tjeneste. Et eksempel kan være ny funksjonalitet i en eksisterende tjeneste, er det nytt eller er det vedlikehold.

8.3 Dispensasjonsadgang.

Når det gjelder dispensasjonsadgang i forhold til kravene om universell utforming av IKT, bør *graden av betydning for samfunnsdeltakelse for personer med redusert funksjonsevne* tas med i dispensasjonsbestemmelsenes vurderingsgrunnlag. Når det gjelder dispensasjonsadgang i forhold til selve tidsfristen, bør det vurderes om det kan stilles krav til *alternative tilbud* som gir midlertidig tilgang til tjenesten.

8.5 Organisering av informasjons- og veiledningsarbeidet.

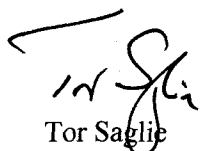
Når det gjelder *universell utforming av IKT sett i relasjon til brukere av individuelle hjelpemiddelløsninger*, vil NAV Hjelpemiddelsentraler og spesialenheter kunne være en bidragsyter i forhold til kunnskapsutvikling, kravspesifikasjoner og informasjonsarbeid.

Generelle kommentarer

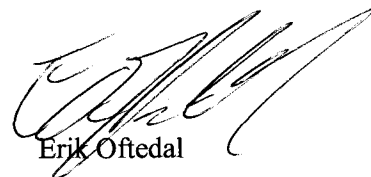
Vi er klar over at den generelle definisjonen av universell utforming og virkeområdet for lovforslaget ikke er gjenstand for høring i denne omgang. Vi vil likevel knytte noen kommentarer til dette, som er spesielt relevante på IKT-området.

Universell utforming har tilgjengelighet til hovedløsningen som målsetting, slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av *flest mulig*. Universelle IKT løsninger som fungerer for mange, kan således likevel utelukke mindre grupper eller enkeltpersoner som har behov for den aktuelle tjenesten. Alternativet vil kunne være personlig service. Dersom universelle IKT løsninger betyr nedbygging av personlig service, vil denne gruppen kunne oppleve dårligere tilgjengelighet. Dette vil i så fall være i strid med intensjonene i den aktuelle diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Generelt vil universell utforming som virkemiddel ikke gi lovbeskyttelse til personer som har behov for individuell tilrettelegging for å få tilgang til digitale tjenester.

Med vennlig hilsen

Tor Saglie
Arbeids- og velferdsdirektør

Erik Oftedal